

„Tūkstantis
ir vienas
pavakarys“
arba „Mirti
iš laimės“

Buvo eilinė dulkėta bundančio pavasario diena, nardžiau automobiliu po miestą kaip užsuktas: reikalų reikalai reikaliukai... Tokiomis dienomis nevyksta stebuklai, neatsiveria gyvenimo prasmė ir nenušvinta danguje antra saulė, jos būna pilkos, beveidės ir greičiausiai skirtos tam, kad galėtum susirinkti išbarstytus gyvenimo trupinius. Nė vienas iš tų reikalų, atskirai paėmus, nebuvo nei svarbus, nei skubus, tačiau kartais ateina diena, kai jų prisikaupia tiek, kad esi priverstas lakstyti nuo ryto iki vakaro. Šiandien galėjo būti laisva diena, kurios jau senokai laukiau, juk ketinau gulėti ištiesęs kojas, išsijungęs telefoną ir pagaliau apie nieką negalvoti. Važiuodamas irzau: *Negi neįmanoma susidėlioti darbų taip, kad neatsirastų tokių beprasmių dienų?* Esu visiškai pervargęs, man būtinas poilsis, o lakstau po miestą kaip išdegęs akis. Ką tik atlikau beprasmiškiausią užduotį, kurią galėjau atlikti nors ir po metų arba niekada: stabtelėjau milžiniškame prekybos centre, kuriame pasiklydęs tarp varžtų ir plokščių akimirksniu susinervinau, o tada apibėgęs dar kokius 400 tūkstančių metrų (prie pat įėjimo, kasoje) galiausiai radau tuos *Superglue*. Tada susinervinau dar labiau: *Kam aš laksčiau ratais po tą salę, jei klėjai prie kasos?!* Sumokėjęs sėdau į automobilį ir keiksnodamas prieš tris mėnesius vonioje atkibusią juostelę, dėl kurios tų klijų ir prisireikė būtent šiandien, užuot susitikęs su draugu, kuris turėjo labai nedaug laiko, užsigalvojęs atsidūriau ne pas jį, bet prie savo namų. *Kodėl nuvažiavau ten???! Kas man šovė į galvą?!* Apsisukau ir vėl lėkiau per visą miestą, skambindamas ir visaip

atsiprašinėdamas, kad vėluoju, o jis laukti negalėjo. Tada turėjau laukti aš ir tik todėl, kad šis gražintų pasiskolintą knygą. Ne diena, o kažkokia kankynė. Sukiojantis vienpusio eismo gatvelėmis, neatsistebint kelininkų bukumu žymint eismą ir mėginant surasti tą niekam nežinomą biurą, kuriame reikėjo tik padėti pamirštą parašą ant pernykštės sutarties (nes jų buhalterė tik dabar tai pastebėjo), troškau tik vieno: ramybės, savo lovos, tamsos ir spengiančios tylos. Bet miestas užė, o automobilis riaumojo. Galiausiai pasukęs į reikiamą gatvelę, dirstelėjau į laikrodį ir dar labiau spustelėjęs greičio pedalą pamaniau: *Liko paskutinis reikaliukas ir galėsiu važiuoti namo!* Veidrodėlyje dar spėjau pamatyti įniršusį savo veidą, įtampos kupiną žvilgsnį ir staiga kažkas sušmėžavo priešais. Kirtau per stabdžius taip, kad automobilis net cypdamas ėmė čiuožti grindiniu.

Ji išvažiavo į gatvę ramiai, neskubėdama, lėtai riedėjo perėjai neįgaliųjų vežimėliu. Net neatsisuko. Automobilis žviegdamas artėjo prie jos nenoriai lėtindamas greitį, o aš, nė nepajutau, kaip įsikibęs į vairą, rodėsi, tuoj atsistosiu ir kiaurai perspausiu koja stabdžių pedalą. Slysdamas pastebėjau labai gražų medį kairėje ant šaligatvio, jis sprogo pumpurais ir kvepėjo pavasariu. Anapus kelio ant šiukšlių konteinerio tupėjo du kačiukai – vienas baltas, kitas rainas. Laižydami letenėles jie tingiai žvelgė į slystantį ir drumsčiantį jų tylą automobilį. Viduryje gatvės merginos vežimėlis stabtelėjo ir tada ji atsigręžė. Keistai atsigręžė. Nemačiau jos akių, ji buvo su juodais akiniais nuo saulės, bet spėjau pastebėti stačias ir įtemptas ausis, kyšančias iš juodų plaukų. Tose

ausyse nebuvo išgąščio, tik smalsumas ir visiška ramybė. O tada viskas dar labiau sulėtėjo, įsirežęs spaudžiau stabdį, nuo nosies kaptelėjo prakaito lašelis, dešinėje labai lėtai praplasnojo žvirblis, pasukęs galvą dar dirstelėjo į blizgantį pakabutį ant mano priekinio stiklo, ir tuomet automobilis žviegdamas sustojo likus vos keletui centimetrų iki vežimėlio. *Kokios gražios jos ausys! Su rožine ausine dešinėje ausyje*, – pamaniau iš lėto klestelėdamas į sėdynę, – *gaila, kad pro akinius nesimato akių*. Nejučia, tarsi norėčiau pasiduoti, iškėliau rankas ir akimirksniu supratau, kad esu visiškai šlapias nuo prakaito, o raumenys trūkčioja. Sėdėdama vežimėlyje vidury gatvės mergina šypsojosi. *Ji beprotė*, – pamaniau šokdamas iš automobilio ir puldamas prie jos – *šypsosi lyg pasimatyme!*

– Ar viskas gerai, jūs nesužeista? Neužkliudė automobilis? Labai atsiprašau, nepastebėjau jūsų, tikriausiai labai išgąsdinau... – prišokęs apžiūrėjau vežimėlį ir su siaubu pamačiau, kad automobilio priekį nuo vežimėlio rato skiria vos trys centimetrai.

– O galėjo nutikti kas nors blogo? – paklausė ji su šypsena.

– Kaaaip?? – nustėręs perklausiau merginos, kuri ramiausiai įsitaisiusi vežimėlyje kantriai laukė atsakymo, kol braukiau nuo kaktos prakaitą. Ji buvo graži, juodbruvė, vilkėjo džemperį su kapišonu, mūvėjo džinsais ir buvo apsiavusi kerzais. – Turbūt juokaujate! Aš vos jūsų nepritrėškiau...

– Ar buvo labai baisu? – smalsiai paklausė ji ramiau, beveik vaikišku balsu.

– Taigi pati matėte, aš, kvailys, vos ant jūsų neužvažiauvau.

– Nemačiau, – šyptelėjo mergina, – kaip gaila!

– Kaaip? – žvelgiau į giedrą merginos veidą, negalėdamas patikėti savo akimis: ji sėdėjo atsipalaidavusi, su šypsena žvelgdama pro tamsius akinius mano pusėn. – Jūs džiaukitės, kad nepėjote pamatyti! – atsakiau vis dar karštligišškai dairydamasis, ar tikrai nieko neatsitiko. *Jai tikriausiai šokas, tiesiog neįtikėtina, kaip skirtingai žmonės reaguoja į stresą. Mane išpylė prakaitas ir trūkčioja raumenys, o ji sėdi sau ir šypsosi lyg niekur nieko. Bet adrenalinas gali plūstelėti vėliau, tad geriau ją kiek užlaikyti,* – pamaniau dairydamasis aplinkui.

– Jūs čia gyvenate? – paklausiau merginos.

– Būtų įdomu, bet vidury gatvės gyventi negalima, – nusijuokė ji ir tik tada atitokau, kad mes vis dar kiurksome gatvėje. Gerai, kad ji tuštutelė, net katinai nubėgo mėgautis pavasariu.

– Labai atsiprašau, aš taip išsigandau... visai pamečiau galvą... ar galiu jus pastūmėti iki šaligatvio? – paklausiau sutrikęs. – Perstumsiu vežimėlį ir tada patraukęs automobilį tuoj pat grįšiu.

– Ačiū, būtų malonu, – atsakė mergina ir kantriai palaukė, kol perstūmiau jos vežimėlį ant šaligatvio. Eidamas prie mašinos išvydau kažką blyksint – ant asfalto besimėtančią nedidelį vežimėlio atšvaitą. *Vis dėlto bakstelėjau,* – pamaniau pakeldamas jį ir patraukęs nuo gatvės automobilį grįžau pas merginą.

– Numušiau jūsų atšvaitą, reikėtų jį pataisyti.

– Girdėjau, kaip nukrito, tik nežinojau, ar pakelsite, – atsakė mergina. – Buvau su ausinėmis, užsigalvojusi klausiausi

muzikos, šioje gatvėje eismas vienpusis, neišgirdau jūsų, nes atlėkėte iš dešinės ir važiavote prieš eismą. Tik paskutinę akimirką atsisukau ir išgirdau, kaip sustojus automobiliui kažkas barkštelėjo ant žemės.

– Vienpusis?? Prieš eismą??? – apsidairiau ir nustėrau: *Ne kelininkai buvo kalti statydami ženklus, bet vienas kvailys, važiuojantis prieš eismą ir tik per plauką neužmušęs žmogaus!* – Siau-
bas, – tesugebėjau išlenti, žvelgdamas į kuo aiškiausiai matomus kelio ženklus. – Mano galvoje dabar visiškas jovalas...

– Aš jį užuodžiu, – pasakė nepažįstamoji.

– Ką? – paklausiau suglumęs.

– Jūsų adrenalina, jis kvepia kadagiais.

– Kadagiais? Greičiausiai jūs teisi, – atsakiau nė nepajutęs pokalbio keistumo. – Šiandien visas pasaulis man kvepia kadagiais.

– Padėsite sutaisyti atšvaitą?

– Žinoma, o jūs toli gyvenate? Gali prireikti instrumentų.

– Šalia. Šita laiptinė, pirmas aukštas, namie rasime įrankių, – atsakė mergina mostelėjusi ranka sekti paskui ir jos vežimėlis iš lėto pajudėjo į priekį.

– O jūs nebijote įsileisti vidun nepažįstamo vyro?

– Tai galime susipažinti. Aš – Akvilė. Juk po to, kai, pasak jūsų, ką tik vos manęs neužmušėte, blogiau jau nebus, ar ne?

– Pažadu, – atsakiau ir nusekiau įkandin.

Mėginau mintyse atspėti, kiek jai metų. Gal kokie dvidešimt septyneri, bet supratau, kad visai ne tas klausimas labiausiai kirba galvoje, tik jo klausti nesinorėjo, buvo nesmagu, pagaliau, o ką tai turi bendro su atšvaito remontu? Negi klausi, nutaisęs rimtą veidą: – *Kadangi jau tavęs neužmušiau, gražioji mergele, tai bent pasakyk, kodėl būdama tokia jauna sėdi neįgaliųjų vežimėlyje?* Neįsivaizdavau ir kaip paklausti. Supratau, kad jeigu pati nepasakys, geriau jau apie tai ir patylėti. Sekiau paskui, laiptinėje buvo tamsu, ji net nesivargino uždegti šviesos ir iš atminties, vikriais judesiais privažiavusi prie durų, atidarė jas, įsmuko vidun ir pakvietė užėti. Staiga įgudusiai apsukusi vežimėlį sustojo ir palaukė, kol uždarysiu duris. Stovėjau prieangyje ir tyliai dairiausi: tai senas, puikiai įrengtas, prieš kurį laiką atnaujintas butas aukštomis lubomis, kur pro duris iš karto patenki į erdvią svetainę, sujungtą su virtuve. Neįsivaizdavau, kas slypi toliau ir kiek čia kambarių, bet iš apmąstymų pažadino merginos balsas:

– Taip ir stovėsi? Prieik arčiau. – Paklusau be klausimų ir prisiartinus ji nepakeldama galvos ištiesė į mane rankas. Stovėjau net prasižiojęs, nesuvokdamas, kas čia vyksta, kol ji ramiausiai, vis dar laikydama ištiestas rankas, paaiškino:

– Negi gaiši žiūrėdamas, kaip ropščiuosi iš vežimėlio ant sofos. Gal gali perkelti? Juk reikės patogiai priėti prie jo, kad sutaisytum atšvaitą, – ir parodė į vežimėlį. Atitokęs burbtelėjau:

– Aha, gerai... – tada pasilenkiau ir atsargiai, pakankamai tvirtai, bet labai negrabiai pakėliau ją ant rankų. Ji buvo lengvu-

tė, saulės šviesa nušvietė jos vis dar akiniais užtamsintą veidą. Stabtelėjau. Bandžiau pro juos įžiūrėti jos akis: *Kažin, ji irgi žvelgia į mane?* Užuodžiau vos juntamą, gėlėmis dvelkiantį kvėpalų aromatą ir jatau jos sukryžiuotas rankas sau ant sprando, tada kiek sutrikęs, keliomis sekundėmis vėliau, nei derėtų, atsargiai pasodinau ant sofos. Ji visa tai iškentė tyloje. Negalėjau atitraukti akių nuo merginos ausų, regėjosi, kad ji žiūri jomis į mane.

– Atšvaitą paėmei? – paklausė dar po kelių sekundžių man net nesuvokus, kad jau sakome vienas kitam: tu.

– Aha, – atsakiau pasičiupinėjęs kišenę ir pritūpiau prie vežimėlio, dairydamasis, kas ten nutiko. Po trumpos apžiūros tapo aišku, jog atšvaitas tiesiog atšokęs, jį tereikia priklijuoti.

– Kaip gaila, kad neturiu klijų, – pasiguodė mergina, o aš pats kiek nustebęs lėtai pratariau:

– Aš turiu. Kaip tik prieš atvažiuodamas čia nupirkau *Supergliu*.

– Šaunuolis, kad iš anksto pasirūpinai, – ramiai atsakė šeimininkė ir pakreipusi galvą su tamsiaisiais akiniais lango pusėn ramiai laukė, kol valiau ir atidžiai klijavau atšvaito stiklą, nė karto net nedirstelėjusi pažiūrėti, kaip man sekasi. Dirsčiojau aš. Galvoje knibždėjo daugybė minčių ir vaizdų: nuo netikėto klijų atsiradimo reikiamu metu iki to kelių centimetrų tarpo tarp automobilio ir vežimėlio, nuo lėtai praplasnojusio žvirblio, iki pokalbio nuotrupų ir jos kvėpalų aromato. Prisiminus jos elgseną, visą nutikusią istoriją, įskaitant atsidūrimą šiame bute, ramybės nedavė vienas klausimas: *Kas čia ne taip?* Man buvo taip aki-

vaizdu, kad šioje istorijoje trūksta kažkokios detalės, tik niekaip negalėjau suprasti kokios!? Pagaliau gerai priklijavęs atšvaitą pasisukau ir tarčiau:

– Na, štai ir viskas. Pažvelk, atšvaitas spindi it naujas ir puikiai toliau tarnaus.

Po kelių sekundžių atsigręžusi mergina paklausė:

– Nori sužinoti, kas čia ne taip? Jaučiu, tave tai kamuoją. – Nustėrau, nesuprasdamas, ką bemanyti, kai ji balsu atsakė į mano mintis, ir tik nejučia nurijęs seilę laukiau, ką ji pasakys.

– Viskas labai paprasta. Suprantu, kad išgyvendamas dalykus, nutikusius per pastarąjį pusvalandį, matei ir jutai tik tai, kas labiausiai krito į akis: neįgaliųjų vežimėlį ir kalnę bei siaubą dėl galėjusios nutikti nelaimės. Siūlai man pažvelgti? Bet jeigu būtum atidžiau klausęsis, ką sakau, būtum išgirdęs daugiau, – mergina karčiai šyptelėjo ir atsisukusi nusiėmė akinius. Jos akys žvelgė kažkur pro šalį į tuštumą ir nors nesimatė jokių kitų akivaizdžių požymių, tapo aiškiau nei aišku, jog ji neregė. *Kaaaip???* *Per tiek laiko nesugebėjau išžvelgti tokio akivaizdaus dalyko?* Mintyse spragsėjo ankstesnio pokalbio nuotrupos:

– *Taigi pati matėte, aš, kvailys, vos ant jūsų neužvažiavau.*

– *Nemačiau. Kaip gaila!..*

Stojo tylą. Štai kodėl ji šypsojosi mirčiai lekiant tiesiai į akis, ji tiesiog jos nematė! Dabar ji žvelgė kažkur man pro kairę ausį, kol aš išsižiojęs ir negalėdamas patikėti stebeilijau į ją.

– Ar man tik atrodo, ar negali atitraukti žvilgsnio nuo manęs? – nutraukė tylą šeimininkė ir tęsė: – Mūsų gatvėje eismas

labai nedidelis, vienos krypties, kitoje gatvės pusėje šiukšlių konteineriai, puikiai orientuojusi aplinkoje ir savarankiškai nuvažiuoju iki jų išmesti šiukšlių. Be reikalo šį kartą išvažiauvau garsiai klausydamasi muzikos... bet... vis dar svarstau: tavo atsiradimas ir neįtikėtino tikslumo bakstelėjimas į atšvaitą – tik nelemtas atsitiktinumas? O gal tai rimtas perspėjimas būti atsargesnei su savo negalia? Gal ir taip... išskyrus vieną smulkmeną.

– Kokią? – paklausiau, tarsi užhipnotizuotas įtaigaus ir ramaus merginos balso.

– *Supergliu*. Jie niekaip neišpairo į šį perspėjimą ir į atsitiktinumų algoritmą. O kodėl čia atsidūrei tu?

– Turėjau padėti parašą ant pernykštės sutarties, tik tiek.

– Įtariu, kad dar galėsi padėti. Mano sesuo netrukus grįš, jos biuras bute šalimais, ji vienintelė buhalterė šioje gatvėje ir trumpam išbėgo su reikalais, – Akvilė ištiesė ranką ir kalbėjo toliau: – Tu jau nebekvepi kadagiais, adrenalinas išsisklaidė, tai gal galėtume dabar jau iš tiesų pasisveikinti ir susipažinti?

Priėjęs pritūpiau, ji tvirtai suspaudė plaštaką, kitos rankos pirštais ją tyrinėdama, tada spustelėjau jos delną ir aš, nejučia apglėbęs ją antru. Nužiūrinėdamas jos neįtikėtiną, net kiek mistišką veidą, kuriame lakstančios akys beviltiškai bandė užsikabinti už kokio nors konkretaus objekto, kurio niekaip negalėjo surasti, nejučia pratariau:

– Visa tai atrodo tarsi netikra, tas jūsų žvilgsnis... kai nejučia susitinka mūsų akys, jis toks neįprastas, kitoks, vienpusis.

– Kas?

– Žvilgsnis.

– Kaip eismas mano gatvėje? Automobiliai važiuodami tamsoje apšviečia ją tik iš vienos pusės, o iš kitos žibintų nėra, nes eismas draudžiamas. Geras pastebėjimas, žiūrėk, nepadaryk avarijos, nes priešpriešiniame žvilgsnyje tamsu, žibintų nėra, – šyptelėjo ji, tada atsitraukiau ir pamėginau ištraukti savo delną. Jos pirštai atsileido, bet staiga nuaidėjo skardus Akvilės juokas, o po akimirkos ir mano: plaštakos negalėjo atsikabinti. *Supergliu!!!* Atkišau jai pasisveikinimui delną, riebiai ištepliotą klijais. Nežinau, gal jie netyčia išsispaudė prieš paduodant ranką, bet buvo taip juokinga, kad raitėmės iš juoko, mėgindami atsiplėšti vienas nuo kito, o paskui dar ilgokai grandėme klijų likučius nuo delnų.

– Na, bet tu ir lipšnus!

– Atsiprašau, dar niekada gyvenime tiesiogine to žodžio prasme nesu taip prikibęs prie žmogaus...

– Tai tu dar ir kibišas?

– Kas?

– Taip vadinu visas gyvenimo „priekabas“, – nusišypsojo Akvilė. – Neįtikėtina... Žinau, kaip nuo šiol tave vadinsiu! Rin-kis, – režė sprogdama iš juoko naujoji mano pažįstama. – Kibišas ar Gliu?

– Čia kas? – paklausiau, nesuvokdamas pasirinkimo prasmės.

– Naujasis tavo vardas mano mintyse.

– Nė nemėgink... – mėginau paprieštarauti naujajai pažįstamai.

– Tada Kibišas, – ramiai atrėžė ši.

– Ne!!! – surikau net pats nustebęs dėl savo šūktelėjimo. Ir kaip nenustebsi, kai tau nori užkabinti tokią nuostabią ir prasmingą pravarde.

– Gerai, Gliu, – nusišypsojo mergina man taip ir pakibus tyloje.

– Neįtikėtina manipuliacija pasirinkimais, kuri vadinasi: rinkis blogą ir blogesnią? – galiausiai tariau atlaidžiai šypsodamasis.

– Aha, – atsakė ir ji šypsniu. – Gal kada nors tapsi ir Supergliu, bet neskubinkime įvykių.

– Gliu, tai Gliu, – atsakiau taikiai šypsodamasis, – vis tiek geriau nei Kibišas. – Tada belaukdami, kol grįš jos sesuo, dar ilgai juokėmės iš tos nesąmonės su klijais, gėrėme arbatą ir dalijomės įvairiomis istorijomis. Diena įgijo prasmę ir atgavo ramybę. Pasirodo, neįgali, neregė mergina kupina gyvenimo džiaugsmo, ištroškusi nuotykių, svajoja apie keliones ir domisi keisčiausiais dalykais. Jos kone bejėgis kūnas, rodos, pamiršo savo negalią ir mėgavosi sprogtančiu pavasariu. Žvelgdamas į jos pajuodusius paakius ir sunkiai paklūstantį kūną mačiau ir dar kai ką: neįtikėtinai aštrų protą, nemarią gyvastį ir meilę tam gyvenimui, kurio ji negali matyti. Vieną akimirką magejo paklausti: ar ji pasveiks, praregės ir kiek jai liko? Bet tiesiog pritrūko drąsos imti ir dar kartą priminti jos vietą po užtemdyta saule. Mes ir taip turėjome apie ką pasikalbėti, tiesiog springome nuo istorijų, o kai grįžo jos vyresnioji sesuo ir galiausiai padėjau tą pamirštą parašą ant sutarties, išsiskiriant Akvilė šypsodamasi tarė:

– Ačiū tau, Gliu!

– Už ką? Už tai, kad vos tavęs nepražudžiau?

– Už tai, kad nepatingėjai laiku nupirkti klijų, kad suklijavai mūsų delnus, padėjai parašą ant sutarties ir pabučiavai mano atšvaitą. Graži išėjo puokštė? Norėdamas tokios nesugalvosi. O svarbiausia... – mergina surimtėjo ir kiek patylėjusi tęsė: – Ačiū, kad neklausei: ar pasveiksiu, ar praregėsiu ir kiek man liko...

– Nedėkok, – tariau paprastai ir atvirai, – norėjau paklausti, tik pritrūko drąsos...

– Hmm... – šyptelėjusi atsakė Akvilė. – Bet tu pirmas sutiktasis, kuris to nepadarė. Negi manai, kad visi kiti buvo drąsuoliai? Nea... drąsus buvai tu. Ačiū.

Kurį laiką dar žvelgiau į jos klaidžiojančią ir niekaip nerandantį kur nutūpti žvilgsnį, tada kostelėjau, jos akys nustojo klaidžioti, žvilgsnis sustingo ties mano akimis ir staiga pervėrė kiauurai. Net krūptelėjau suvokęs, kad taip perverti gali tik tas, kuris... ir, nepabaigęs minties, akimirksniu sušvelninau ją iki padoraus įvardijimo: ...kuris turi nedaug laiko.

– Iki. Lieku tau skolingas, – tariau išeidamas.

– Tu taip sakai, – ramiai atsakė Akvilė. – Jeigu sakai „iki“, tai aplankyk kada nors, papasakosi, ką mato tavo akys. Mane lengva rasti, juk tik pasuki prieš eismą ir...

– Aplankyčiau... tiksliau, aplankysiu, bet grįžęs, gerokai vėliau, nes po kelių dienų rengiuosi į didelę kelionę, – įsiterpiau nelaukdamas, kol ji baigs.

– Ilgam laikui?